

Claus Rønlevs bibliotek

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Digitaliseret efter aftale med Selskabet for Danmarks Kirkehistorie. PDF-filen er kun til ikke kommercielt brug.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER,

FEMTE RÆKKE,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE

VED

HOLGER FR. RØRDAM,

DR. PHIL., SOGNEPRÆST.

TREDIE BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS UNIV. BOGHANDLER G. E. C. GAD.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI.

1905—1907.

Biskop Laurits Jacobsen (Hindsholms) Dagbog fra 1651 til 1663.

(Slutning¹).

Anno 1654.

Den 13 Janv: bleff mig tilskickett fra S. Fru Margrete Norbys Arffuinger en gammel Sølfkande, weyer 40 Lodt.

Den 1 Febr. ordinerede ieg 2 aff Hørerne her i Scholen, som waar Hr. Carl Pedersøn, Capelan i Allesøe, oc Hr. Hans Christensøn Naur, Capelan i Fuglewig.

Den 17 Febr. ordinerede ieg Hr. Jacob Torbensøn Hasebardt, Sogne-Præst til Balsløu, oc Hr. Niels Jensøn Bang, Capelan i Gielsted.

Den 21 Febr. offuerschickede ieg min Famulum, Hans Andersøn, til Aarhus om rictighed aff det geistlige Gods²).

Den 24 Febr. waar ieg i Nørre Broby Kirche, oc der med menige Herredtz-Præster sætte M. Henning til Proust i Salling-Herred³).

Den 10 Martii prædichede ieg i Gielsted Kirche offuer S. M. Michel Pedersøn, oc effter Prædichen sætte ieg M. Mads [Hviid] i Brenderup til Proust i Wends-Herredt.

¹) Dagbogsoptegnelserne for de første 3 Aar (1651—3) ere aftrykte i K. S. 4. R. II, 655—86.

²) Biskoppen var i sin Tid (som Hofprædikant) bleven forlenet med et Præbende i Aarhus Kapitel.

³) Naar Biskoppen tilsyneladende med større Højtidelighed end sædvanlig indsatte Præsten i N. Broby, M. Henning Christensen Achthonius, til Provst i Salling Herred, var Grunden maaske den, at Valget her havde kostet en Kamp, for hvilken der i K. S. 3. R. IV, 784 ff. er gjort Rede.

Den 22 Martii ordinerede ieg Hr. Peder Jonsøn Schoning, Capelan i Schaarup.

Den 5 Aprilis waar ieg Fadder aff M. Mathiæ Søn, Claus.

16 April: Dominica Jubilate visiterede ieg Fraude Kircke.

Den 9 Maji prædicket ieg offuer Ingeborg S. Claus Mulis her i Odense.

Den 20 Maji reyste ieg fra Odense til Taasing.

Den 21 Maji, som waar Dominica Trinit: visiterede ieg Bregninge oc Lande Kircker paa Taasing. Kom samme Aften til Rudkiøbing.

Den 22 Maji visiterede ieg Rudkiøbings Schole oc kom om Aftenen til Magleby.

Den 23 Maji visiterede ieg Magleby oc Tryggeløff Kircker; kom til Humblet om Aftenen.

Den 24 Maji visiterede ieg Humblet Kircke, reyste saa til Lungelse om Aftenen.

Den 25 Maji reyste ieg offuer Belt til Loland, oc kom samme Dag til Nachschou.

Den 26 Maji ordinerede ieg Anders Knudsøn, Sogne-Pr. i Marieboe. Visiterede ieg Nachschous Schole, reyste saa til Haldsted om Aftenen.

Den 27 Maji visiterede ieg Syllested oc Ryde Kircker, om Aftenen til Nebbelunde.

Den 28 Maji visiterede ieg Nebbelunde Kircke, oc drog til Taagerup om Aftenen.

Den 29 Maji visiterede ieg Taagerup Kircke, derfra offuer til Nykiøbing i Falster.

Den 30 Maji visiterede ieg Nykiøbing Schole Formiddag, oc effter Middag hørdte Hospitalens Regnskab.

Den 1 Junii visiterede ieg Stubkiøbing Schole¹⁾.

Den 2 Junii visiterede ieg Nørre Alsløu Kircke oc paa Waals, om Aftenen til Ørsløff.

¹⁾ Et latinsk Brev, dat Stubcoplæ 1 Jun. 1654, fra Biskoppen til Stiftets Provster om Hjælp til 2 brandlidte Præster, er trykt i Ny kh. Saml. VI, 351—2.

Den 3 Junii visiterede ieg Ørsløff Kircke, om Afftenen til Nykiøbing.

Den 4 Junii wiede ieg i Nykiøbing M. Lauritz i Nachschou oc Margrete Lauritz d. saa oc Hr. Peder i Eschildstrup oc Sophie Lauritz d.¹⁾.

Den 5 Junii, effterat ieg haffde examineret 2 Studiosos, reyste ieg offuer til Loland, til Kiettinge.

Den 6 Junii waar ieg paa Krenckerup oc der forhørde Hospitalets Regnskab; om Afftenen til Marieboe.

Den 7 Junii holdtis Landemodet i Marieboe, huor ieg ordinerede Hr. Lauritz Hansøn, Capelan paa Fæøe, oc Hr. Frederich Madtzøn, Capelan i Nachschou.

Den 8 Junii visiterede ieg Scholen i Marieboe, reyste om Afftenen til Stockemarck.

Den 9 Junii visiterede ieg Stockemarck Kircke; om Afftenen til Bircket.

Den 10 Junii visiterede ieg Bircket Kircke, om Afftenen til Karleby.

Den 11 Junii visiterede ieg Karleby Kircke, om Afftenen til Sandby.

Den 12 Junii reyste ieg fra Loland offuer Belt, om samme Aften til Suenborg, huor ieg kom i Land, der Klocken waar 12 om Natten.

Den 13 Junii visiterede ieg Suendborg Schole, reyste saa hiem til Odense om Afftenen, huor ieg fandt min Hustru oc Barn i god Welstand, Gud skee Loff, oc min Suoger, Hans Mule, med sin Hustru, Børn oc Folck fra Kiøbenhaffn, som den 7 Junii waare til os ankommen²⁾.

Den 20 Junii om Afftenen flytte min Suoger Hans Mule fra os i Niels Claussøns Gaard, hand haffuer leyet.

¹⁾ Begge Brudene vare Døtre af M. Laurits Pedersen, Sgpr. i Nykjøbing; den første ægtede M. Laurits Mortensen Widsted, den anden Hr. Peder Christensen Ørslev (Im. Barfod, Falsters Gejstlhd. I, 8—9).

²⁾ De vare sikkert flygtede for den i Kbhvn. grasserende Pest.

Den 29 Junii reyste den Suenske Dronning, Christine, igiennem Odense, som en Cavallier, i Karle Kleder.

Den 30 Junii ordinerede ieg Hr. Madtz Jacobsøn Lercke til Lande og Aageby Sogner i Loland.

Den 5 Julii bleff Hr. Niels Thomassøns Kald til Wisleb og Weffling Sogner wed Mact kiend.

Den 7 Julii haffde Rigens Marsk¹⁾ mig paa Raadstuen for 2 Commissarier, som waar welb. Mogens Høg oc Otthe Krag, anlangende Haldum²⁾ Kircketiende, som for^{ne} Rigens Marsk til Bønderne haffuer bortfest. Oc effterat Documenterne ere fremlagde oc paa schreffuen, haffue be^{tte} Commissarier taget sig Sagen til at kiende paa oc giffue skriftlig Suar om 4 Uger. Samme Tid lod hand sig mercke at wille steffne det Festebreff, welb. Mogens Friis haffuer paa den Anpart Tiende, hans S. Fader tilforn haffde.

23 Julii, Dominica 9 à Trinit: visiterede ieg Særslø Kircke oc fandt Børnene meget forsømmet. For huilken Aarsag saa wel som for Bøndernes Klagemaal ieg maatte afsætte Substituten. Samme Dag visiterede ieg oc Eylby Kircke.

Den 24 Julii visiterede ieg Bogense Schole, oc fandt stor Forsømmelse.

Den 28 Julii waar ieg Fadder til M. Jørgen Bertelsøns Datter, Anna Cathrina.

Den 4 Aug. ordinerede ieg Hr. Christen Jacobsøn, Sogne-Præst i Weggerløs, oc Hr. Niels Pedersøn Bredall, Sogne-Præst i Iderstrup i Falster, huor begge Præsterne waare døde aff Pest.

Den 7 Aug. waar Marren M. Nielses³⁾ i wort Hus oc

¹⁾ Hr. Anders Bille.

²⁾ Annex til Vitten i Aarhus St. Naar Fyns Biskop havde noget med dette Steds Kircketiende at gjøre, var det i hans Egenskab som Besidder af et Præbende i Aarhus Kapitel (s. Hertel, Aarhus Domkirke II, 568).

³⁾ M. Niels Pedersen Brun, Sgpr. v. Frue K. i Odense. Hans Hustru havde tidligere været gift med hans Formand, M. Ludvig Michelsen. og var ved ham Moder til Hr. Jacob Ludvigsen i Horne.

begierede Marren Suendsdatter¹⁾ til sin Søn Hr. Jacob i Horne.

Den 13 Aug. waar atter Marren M. Nielsis i wort Hus, oc begierede Suar paa sin Søns Wegne.

Den 19 Aug. gaff ieg Hr. Frederich Madtzøn Collats paa Kippinge Kald, som hand i sin Faders, Hr. Madtzis, Sted er kaldet till.

Den 20 Aug. waar ieg til Hr. Jacob Torbensøns Bryllup her paa Raadhuset.

Den 29 Aug. waar Hr. Jacob Ludvigson i Horne her oc fich Ja paa Marren Suendsdatter²⁾.

3 Sept. Dominica 15 à Trinit: wiede ieg her paa Raadhuset welb. Hack Wind oc Jomfru Maria Høg.

Den 6 Sept. tilskickede Brudgommen mig it forgyldt Pocal, weyer 30 Lodt.

Den 10 Sept. wiede ieg welb. Christian Daae oc Jomfru Wiuicke Krabbe.

Den 11 Sept. haffuer M: Jacob Sperling oc ieg skriftligen med 2 Mænd, Lauritz Gaas oc Lauritz Forstander, opsagdt welb. Lauritz Ulfeld Gymnasii oc Scholens Penge, 700 Rdlr. Huorefter hand strax samme Dag med 2 andre Mænd, naffnlig Thomas Skreder oc Wolff i Offuergade, haffuer ladet mig sige, at samme opsagde Penge skulle worde erlagdt til forsk^{ne} Terminer.

Den 12 Sept. tilskickett Hr. Gregers Krabbe mig for Brudwielse oc Prædichen — 15 Ducater.

Den 15 Sept. begyndte wi Skiffte i Wisleff effter min S: Broder.

Den 27 Sept. ordinerede ieg Hr. Niels Saxtorff, Capelan i Nachshou.

1 Octob. Dominica 19 á Trinit: ordinerede ieg her i Siughuset Hr. Madtz Madtzøn, Capelan i Nykiøbing i Falster.

¹⁾ Biskoppens Plejedatter (s. K. S. 4. R. II, 678).

²⁾ Et Kongebrev af 30. Aug. 1654 til Biskoppen er trykt i N. kh. Saml. VI, 353.

22 Octob. Dominica 22 á Trinit: waare wi til D: Raus bryllup.

Den 23 Octob. skreff oc underskreff welb: Tyge Belou oc ieg woris underdanigste Erklering om Gamborg oc Vby Sogner, som M. Hans Aalborg begierer att maatte annexeris¹⁾.

Den 25 Octob. bleff Hr. Jacob Ludvigsøn oc Marren Suendtzdatter trolouede.

Den 29 Octob. ordinerede ieg Hr. Jacob Erichsøn, Capellan i Asperup.

Den 7 Novemb. kom min Brodersøn, Jacob Nielsøn, i mit Hus at ligge.

26 Nov. Dominica 27 post Trinit: waar ieg i Skamby til Barsel, oc der døbte M. Henrichs Datter, Barbra.

10 Dec. Dominica 2 Adventus gjorde wi Marren Suendsdatters Bryllup her i wort Hus.

Den 14 Decemb. prædickede ieg offuer M. Michels²⁾ Hustru i Skamby. Huorfor hand siden tilskickede mig ved Elizabeth Mule 15 Ducater til Foræring.

Den 16 Decemb. reyste min Hustru til Horne med Marren Suendsdatter at følge hende hiem.

Den 20 Decemb. ordinerede ieg Hr. Johan Mathiesøn, Sogne-Præst i Ore, Hr. Erich Oluffsøn, Capellan i Snøde, oc Hr. Peder Nielsøn, Capellan i Brenderup.

Anno 1655.

Den 24 Janv. ordinerede ieg Hr. Jens Oluffsøn, Sogne-Præst i Tingsted i Falster, som haffde Kongelig Benaadning, efterdi hand waar iche 25 fulde Aar gammel.

Den 29 Janv. leuerede Thomas Knudtzøn, Skriffuer paa Tranekier-Slot, mig 30 Rdlr. i Myndt, som Greffue Rantzou haffuer giffuet en Scholedreng her i Scholen, som er Christen Knudtzøns Søn i Kaarsebølle paa Langeland, huilche hand effterhaanden skal nyde effter sin Nødtørfft.

¹⁾ Jvfr. N. kh. Saml VI, 777.

²⁾ Fejlskrift for M. Henrichs.

Den 9 Febr. lod ieg disse 30 Rdlr. leuere til M. Mathias, Rectori Scholæ, wed min Famulum Hans Korsebiørg, med Anordning, at alt, hvad der til hans Nødtørft vdgiffuis, schal optegnis.

Den 17 Febr. waar Hr. Cancelers [Christen Thomesen Sehesteds] Fødtzels Dag, da blef hand 65 Aar.

Den 21 Febr. ordinerede ieg Hr. Anders Thomassøn, Capelan i Syndersøe, oc Hr. Niels Rasmussøn Raffn, Capelan i Kierte.

Den 23 Febr. skreff ieg til de 3 Mænd udi Nykiøbing Falster Suar paa deres Breff til mig om Jes Jessøn, som er kaldet til Sogne-Præst der sammested, at dersom de wilde steffne i Sagen, de da det skulde giøre med det allersnæreste, at ieg Personen iche forgieffs, med mine Fare, skulde opholde¹⁾.

Den 24 Febr. skreff ieg til welb. Offe Schade oc lod ham wide, huorledis nogle aff de Nykiøbings Borgere haffde protesteret imod det Kald, som gangen er.

Den 28 Febr. waar ieg med Hr. Canceler inde i Hospitalet, huor hand besaae alle Platze.

Den 16 Martii ordinerede ieg Hr. Wulff Jønsøn, Capelan i Nyborg.

Den 21 Martii begyndte wi woris almindelige 3 Bededage, paa huilche 3 Dage ieg prædichet huer Dag i sin Kirche, oc waar Hr. Canceler alle Dagene i de samme Kircher.

Den 23 Martii, som waar sidste Bededagen, reyste Hr. Canceler herfra til Ribe, huor Hans May^{tt} haffde forskreffuet Rigens Raad.

Den 26 Martii begyndte Examen i Gymnasio, oc [fortsattes] den Uge offuer.

Den 2 Aprilis begyndte Examen i Scholen.

Den 4 Aprilis bleff Nykiøbings Præstekald Jes Jessøn tildømt her i Consistorio aff Lensmanden oc mig.

¹⁾ Jvfr. Ny kh. Saml. V, 676.

Den 6 Aprilis reyste min Suoger Hans Mule herfra til Kiøbenhaffn. Samme Dag leuerede Cathrine S. D. Hansis¹⁾ til mig it Bref paa 500 Rdlr., som forrentis aff welb. Henrich Gyldenstjerne, huilche hun forærede Karen Mulis 2 Sønner til at studere med.

Den 8 Aprilis kom Hr. Canceler fra Ribe hid til Odense igen.

Den 11 Aprilis bleff ieg steffnet til Herredag med Kong: Steffning aff Rigens Marsch Hr. Anders Bille om Jure patronatus til Haldum Kircke i Julland.

Den 12 Aprilis ordinerede ieg Hr. Hans Hanssøn, Sogne-Præst i Taagerup i Loland.

Den 17 Aprilis, som waar 3 feria Pasch., reyste Hr. Canceler herfra til Lyckesholm, oc om anden Dagen derfra til Kiøbenhaffn.

Den 20 Aprilis prædickede ieg offuer S. Cathrine D. Hans Michelsøns her i St. Knuds Kircke.

Den 21 Apr. tilskickede den S. Quindis Arffuinger mig 1 Sølfkande paa 82 Lødt.

Den 4 Maji ordinerede ieg Hr. Lauge Pedersøn, Capellan i Uby, oc Hr. Lauritz Danielsøn, Capellan i Skamby.

Den 6 Maji kom min Broders Søn, Jacob Nielsøn, hid vd igjen.

Den 11 Maji begyndte Doctoren med sin Cur paa Jens Nielsøn per digestiva primum, deinde purgantia.

Den 14 Maji leuerede ieg til Thomas Brodersøn²⁾, efter welb. Jørgen Rosenkrantzis skriffelig Begiering, 145 Rdlr. fra Kirckerne i Bogherredt oc Wendtzhherredt til Sorøe Bygning.

Den 15 Maji offuerskickede ieg til M. Knud Lercke i Nysted wed hans Bud, Rasmus Friis, fra Odense Prousties Kircker oc fra nogle andre Kircker oc Præster tilsammen Penge — 222 Rdlr. 5 ₤.

Den 8 Junii ordinerede ieg Hr. Kield Jørgensøn, Sogne-

¹⁾ D. Hans Michelsen, forh. Biskop i Fyns Stift.

²⁾ Borgmester i Odense.

Præst vdi Balsløu, oc Hr. Marcus Poulson, Sogne-Præst i Wixnes i Loland.

Den 10 Junii reyste ieg tilig fra Odense til Ørbech, huor ieg den Dag visiterede. Reyste siden derfra til Hesselager.

Den 11 Junii visiterede ieg Hesselager Kircke oc Hospital, oc om Efftermiddagen reyste offuer til Langeland.

Den 12 Junii visiterede ieg Snøde Kircke, reyste saa derfra til Bøstrup, huor ieg bleff om Natten.

Den 13 Junii visiterede ieg Bøstrup oc Tranekier Kircker; bleff saa i Tranekier om Natten.

Den 14 Junii visiterede ieg Tullebølle oc Simmerbølle; reyste saa til Lungelse, huor ieg bleff om Natten.

Den 15 Junii reyste ieg offuer til Loland, oc samme Dag til Nachschou.

Den 16 Junii visiterede ieg Scholen i Nachschou oc reyste samme Dag til Rødby effter Hr. Knuds Begiering, huor ieg om anden Dagen, den 17 Junii, døbte hans Søn, Christen.

Den 18 Junii visiterede ieg Holeby oc Erindeløff Kircker, oc bleff i Erindeløff om Natten.

Den 19 Junii reyste ieg atter til Holeby Kircke, som er Herredtz-Kircken i Fulse Herredt, huor ieg effter menige Herredtz-Præsters (vndertagen M. Bertram i Østoffte, som kom siden) Begiering sætte H. Madtz Besche til Proust. Reyste til Wester Ulsløu om Afftenen.

Den 20 Junii visiterede ieg Wester oc Øster Ulsløu Kircker. Derfra til Dyllefeld, huor ieg bleff om Natten.

Den 21 Junii, effterat ieg haffde visiteret Dyllefeld Kircke, reyste ieg offuer Guldborg Ferge oc kom til Sundby i Falster, huor ieg bleff om Natten.

Den 22 Junii haffde ieg Præsterne i Nørre-Herredt i Falster samlet i Herredtz-Kircken, oc sætte Hr. Jesper i Stubkiøbing til Proust.

Den 23 Junii reyste ieg til Stubkiøbing, oc om Efftermiddagen visiterede ieg Scholen; bleff saa der om Natten.

Den 24 Junii, som waar Dominica 2 à Trinit: paa huilcken S. Hans Dag da indfald, reyste ieg om Morgenen fra Stubkiøbing til Morsby oc der visiterede. Dereffter haffde ieg om Efftermiddagen Præsterne i Synder-Herredt forsamlede i Kirckeby Kircke oc sætte Hr. Hans Theophili [Sadolin] vdi Horbeløu til Proust. Reyste saa til Nykiøbing om Afftenen oc laae til S. Jacob Christensøns om Natten.

Den 25 Junii visiterede ieg Scholen. Hospitals Regnskab kunde icke bliffue forhørdte, effterdi der waar ingen Lensmand tilstede, ingen Sogne-Præst, ickun en Borgemeester tilstede. Der effter reyste ieg til Loland igien, først til Kiettinge, oc dernæst til Nysted samme Afften, oc der bleff om Natten.

Den 26 Junii visiterede ieg Nysted Schole. Reyste saa til Krenkerup, hørte der Hospitals Regnskab. Derfra til Marieboe.

Den 27 Junii holdte wi Landemode i Marieboe.

Den 28 Junii. Effterat ieg havde visiteret Scholen, reyste ieg om Afftenen til Westerborg, huor ieg bleff om Natten.

Den 29 Junii visiterede ieg Westerborg Kircke. Reiste der effter om Afftenen til Sandby.

Den 30 Junii reyste ieg offuer til Langeland, visiterede Scholen i Rudkiøbing, oc kom til Taasing om Afftenen, huor ieg laae til Hr. Jensis i Lande om Natten.

Den 1 Julii visiterede ieg Bierreby Kircke paa Taasing, reyste saa offuer til Fyen, oc effter at ieg haffde talet med Prousten i Suenborg, kom ieg til Querndrup om Afftenen.

Den 2 Julii visiterede ieg Querndrup Kircke, oc der effter kom ieg til Odense samme Afften. Gud skee ewig Ære.

Den 12 Julii fick ieg Breff fra Hr. Canceler, at M. Jørgen Jørgensøn skulle være Lector Theologiæ i M. Jensis sted.

Den 16 Julii gjorde M. Jørgen Jørgensøn sin Eed i Consistorio, der ieg effter Hr. Cancelers Befaling betroede ham Lectoratum Theol.

Den 20 Julii ordinerede ieg wor ny Lectorem Theol.

M. Jørgen Jørgensøn oc tillige **Hr. Jes Jessøn**, Sogne-Præst i Nykiøbing i Falster.

Den 23 Julii begyndte **M. Jørgen Jørgensøn** sine Prælectiones publicas in initiis Hebrææ lingvæ.

Den 25 Julii ordinerede ieg **Hr. Peder Jenssøn**, Capellan i Olderup.

Den 8 Sept. prædickeede ieg offuer welb. **Henrick Langes Frue**, S. Fru **Anne von Allefeld**. — Samme Dag tilskickede hand mig 50 Rdlr. for min Wmag.

9 Sept. Dominica 13 à Trinit: prædickeede ieg i St. Hans Kircke for **Hans Kong: Høyhed**, den vdualde **Printz**.

Den 10 Sept. bleff **Hans Kong: Høyhed** hyldet her paa Othense Torffue aff **Menige Stænders Middel** her aff **Fyens Stift**.

Den 12 Sept. ordinerede ieg **Hr. Hans Thomassøn**, Capellan i Nykiøbing i Falster.

Den 13 Sept. reyste **Printzen** her fra, offuer til **Wiborg**, huor hand skulle hyldes den 20 Sept.

Den 16 Sept. reyste ieg fra Othense til **Horne**, oc siden til **Alsøe**.

Den 22 Sept. reyste ieg fra **Alsøe** offuer til **Erøe**, huor ieg om Morgenen den 23 visiterede **Rise Kircke**.

Den 24 Sept. der ieg om morgenen haffde visiteret **Scholen vdi Erøes-Kiøbing**, reyste ieg derfra til **Suenborg**, effterdi ieg for sterck **Modbør** icke kunde komme andersteds i Land.

Den 25 Sept. kom ieg hiem igien til mit **Hus**.

Den 28 Sept. kom **Hr. Cancellen** hid fra **Jylland**.

Den 30 Sept. reyste hand herfra igien til **Lyckesholm**.

Den 5 Octobr. gjorde **M. Jacob Bircherød**, **Matheseos Professor**, sin Eed her i Consistorio til sin Profession at antage¹).

Den 8 Octobr. holdte **M. Jacob Bircherød** sin Oration pro introductione. — Samme Dag forreholdt **Lensmanden**

¹) Jvfr. Danske Mag. 5. R. II, 239.

Professorerne oc mig Kongelige May^{tt}s Begiering om Forstreckning til Fædernelandens Defension etc.

Den 25 Octobr. resignerede Conrector, M. Iffuer Wandel.

Den 28 Oct. [døbte ieg] Søn Claus oc med det samme waar Fadder¹⁾).

Den 29 Octobr. visiterede ieg Scholen i Middelfard.

Den 1 Novemb. besøgte mig welb. Landsdommer Henning Paawisk oc Marskalk Cørbitz, som paa Hr. Peder Knudtzøns wegne i Syllinge taledede mig til om min Broderdatter, Margrete Nielsd. i Wisleb. Lidet effter deris Bortgang kom Hr. Peder self, oc taledede sine egne Ord.

Den 8 Novemb. introducerede ieg wores ny Conrector, M. Johan Gosman.

Den 9 Novemb. prædickede ieg i Dalum Kircke offuer S. Lizebeth Hr. Pouels Lig.

Den 5 Decemb. ordinerede ieg M. Lauritz Christensøn her i Byen²⁾).

Den 18 Decemb. prædickede ieg Ligprædicken i Olderup Kircke offuer welb. S. Frue Else Krabbe Eyler Høgs.

Anno 1656.

Den 1 Febr. betalde ieg mit udwiste Leyersted i Choret i St. Knuds Kircke med ett hundrede Rdlr. til Hans Diur, Kirckewerge, huorpaa hand gaff mig sin Bewiis.

17. Febr. Dom. Esto mihi waar min Hustro oc ieg i Horne til Barsel, huor ieg waar Fadder aff Marren Suendsdatters Datter, Karren.

Den 20 Febr. haffde ieg Professorerne i Consistorio forsamlede oc forreholdte dem effter min Suogers, Hans Mulis, Skriffuelse Hr. Cancelers Anordning om Professorernis Stipendiis, huorledis der med skal forholdis.

Den 25 Febr. som indfaldt en Mandag, lod M. Jørgen Jørgensøn Jørgen Suendsøn, som nu Paasche kom ud af

¹⁾ Det meste af denne Notits er afslidt.

²⁾ M. Laur. Chr. Wellejus kom siden til at holde Ligprædiken over Biskoppen (s. K. S. 4. R. II, 641).

Scholen paa Gymnasium, prædiche Brudprædichen for sig i Aasum, huilcket er imod Recessen etc.

Den 17 Martii begyndte wi publicum examen in Gymnasio.

Den 8 Aprilis, som waar Feria 3 Paschatos, waare wi til Festensøll til B. Thomas Brodersøns.

Den 10 Aprilis bleffue Disciplene i Gymnasio oc Scholen transfererede, oc beneficia distribuerede.

Den 15 Aprilis waare wi til Festensøll til M. Jacob Sperlings, da tuende hans Døttre bleve troloffuede.

Den 26 Aprilis bleff Fru Else begraaffuen¹⁾.

Den 27 Aprilis visiterede ieg Fuglevig Kircke.

Den 28 Aprilis Skydebierg oc Kierte Kircker.

Den 29 Aprilis Gelsted Kireke.

Den 30 Aprilis Tanderup og Sandager Kircker.

Den 1 Maji visiterede ieg Assens Schole.

4 Maji, Dom. Cantate, waare wi til Bryllup i Wisleb, oc wiede ieg da Hr. Peder Knudsen i Syllinge oc Margrete Nielsdatter.

Den 14 Maji ordinerede ieg Hr. Carsten Carstensen²⁾, Sogne-Præst i Ulkebølle paa Alsøe.

Den 16 Maji, som waar Feria ascensionis Christi troloffuede ieg M. Henrick Hansøn i Skamby oc M. Ludvigs Datter til M. Nielsis³⁾ her i Odense.

Den 18 Maji, som waar Dom. Exaudi, wiede ieg her i St. Knuds Kircke welb. Manderup Brahe til Torbenfeld oc w. Jomfru Birgite Trolle.

Den 21 Maji skickede Hr. Niels Trolle mig en Sølfkande paa 60 Lod for min Vmag.

Den 2 Junii reyste ieg fra Othense til Rudkiøbing.

Den 3 Junii visiterede ieg Scholen i Rudkiøbing. Derefter waar ieg welb. Fru Lizabeth Vrnis Giest paa Faareweile.

¹⁾ Skriften stærkt afbleget. Om Personen se ndf. under 10 Juli s. A.

²⁾ Med en auden Haand er skrevet ovenover: Christen Lauridsen.

³⁾ M. Niels Pedersen Brun, Præst ved Frue Kirke i Odense, var gift med Formandens M. Ludvig Michelsens Enke.

(I de følg. Dage foretog Biskoppen den sædvanlig Visi-
tats rundt om i Laaland og Falster og holdt Landemode
i Maribo).

Den 21 Junii visiterede ieg Scholen i Suenborg, derfra
til Ore.

Den 22 Junii visiterede ieg Weystrup oc Ore Kircker,
derfra til Othense.

Den 26 Junii reyste wi wor ny Bryggerhus wed Aaen.

Dominica 4 à Trinit: som waar den 29 Junii, wiede
ieg M. Henrick i Skamby oc Marren Ludvigsd. her vdi
S. Knuds Kircke.

Den 10 Julii tilskickede welb. Eyler Høg mig en for-
gyldt Sølfkande paa 90 Lod for min Lig-Prædicken offuer
hans S. Frue, Fru Else Krabbe.

Den 11 Julii ordinerede ieg Hr. Mogens Jenssøn Bierg
til Sogne-Præst i Seerup Sogn oc S. Jørgensgaard.

Den 25 Julii ordinerede ieg Hr. Rasmus Rasmussøn,
Capellan i Lysabbell paa Alsøe.

Den 20 Aug. gick M. Jacob Sperling oc M. Jørgen Jør-
gensøn til Guds Bord, oc da toge mange i Meenigheden
stor Forargelse aff deris W-enighed om deris Session oc
Gang, huilcket icke kan lidis.

Den 31 Aug. waar ieg til Bryllup paa Othense Raadhus,
der M. Jacob Sperling gjorde sine 2 Døttres Bryllup.

Den 3 Sept. ordinerede ieg M. Hans Søffrensøn Leth,
Sogne-Præst i Ringe.

Dominica 15 à Trinit: 14 Sept. waar ieg i Brenderup
til Bryllup oc wiede Hr. Jacob Ericksøn [Arensbach] fra
Asperup oc Ingeborg Matzdatter.

Dominica 16 à Trinit: 21 Sept. waar ieg til M. Jacob
Birckerøds Bryllup her paa Raadhuset¹⁾.

Den 4 Octobr. waar nogle aff Brylle Mend her med deris
Gies, som icke bleffue anammede, fordi de kom icke Michels

¹⁾ Et Brev af 20 Sept. 1656 fra Biskoppen til en Fru Hylleborg fin-
des meddelt hos Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I, 116—7.

afften, effter Contracten, oc fordi de sagde sig i fior at wille giffue Penge.

Den 10 Octobr. ordinerede ieg Hr. Dinys Jenssøn, Sogne-Præst i Hundtzeby i Loland.

Den 29 Octobr. haffde ieg Professorerne forsamlede i Consistorio, oc da forreholt dem Hr. Cancelers Willie om Uniformitate in docendo¹⁾.

Den 30 Octobr. bleff det stillet i Werck her i Othense Schole med den Uniformitet, der holdes schal i Scholerne.

Den 16 Novemb. ordinerede ieg i Siughuset Hr. Pouell Søffrensøn, Capellan i Westerborg i Loland.

Den 25 Novemb. predickedede ieg offuer Hr. Mogens Kaasis Lig i Nyborg Kircke.

Anno 1657²⁾.

Den anden Febr. visiterede ieg Kiørup Kircke ude paa Nørreslæten.

Den 6 Febr. troloffuede ieg M. Jørgen Bertelsøn oc Karren Jensdatter, S. M. Jensis.

Den 9 Febr. waar ieg i Wisleb til S. Karren Hr. Nielsis Begræffuelse.

Den 15 Febr. waar ieg til Jørgen Hanssøns Bryllup, som Hr. Henning Walckendorff gjorde her i Byen.

Den 23 Febr. begyndte det paabudne Stendernis Moede, oc bleff samme Dag for alle fuldmectige her paa Raadhuset proponeret Hans May^{ts} Naadigste Begiering i Hans May^{ts} egen Nerwærelse.

Den 27 Febr. bleff Geistligheden hiemforløffuet.

Dominica Oculi, 2 Martii, prædickedede ieg for Hans May^{ts} oc Rigens Raad i St. Hans Kircke.

¹⁾ Jvfr. Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I, 117 ff. Rørdam, Hist. Saml. og Studier I, 182 ff.

²⁾ Af Dagbogsnotitserne fra 1657 og de følgende Krigsaar findes et Uddrag tidligere trykt hos Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I, 126 ff.

Dominica Lætare, 8 Martii, wiede ieg welb. Præben von Ahn oc Jomfru Karren Wind her paa Othense Raadhus.

Den 18 Martii ordinerede ieg Hr. Lauritz Jørgenson, Sogne-Præst i Fiellerup.

Den 24 Martii tilig om Morgenen døde Hr. Flemming Vlfeld her i Othense.

Dominica Quasi modo, 5 Aprilis, wiede ieg M. Jørgen Berthelsøn oc Karren Hansdatter.

Den 7 Aprilis troloffuede ieg D. Christian Luja oc Karren Mule.

Dominica Misericordias Domini gjorde min Hustro wor Stuepige, Karren Jørgensdatter, it lidet Bryllup paa 3 Sæt Mad i Huset, som hun skall boe.

Den 18 Aprilis prædickede ieg offuer Hr. Flemming Vlfelds Liig her i St. Knuds Kircke.

Den 19 Aprilis forærede S. Hr. Flemming Vlfelds Frue mig en Sølfkande, weyer 80 Lødt.

Den 24 Aprilis ordinerede ieg Hr. Tyge Lauritzøn, Sogne-Præst i Langaæ.

Den 9 Maji leuerede ieg wed min Gaardskarl, Hans Jespersøn, 1 $\frac{1}{2}$ Rdlr. til Elizabeth Mule for Aviser.

Den 19 Maji, som waar 3 Pindsdag, haffde M. Henning Troloffuelse med Mette Ericksdatter.

Den 24 Maji, som waar Dominica Trinit: waar ieg til Karren Mules Bryllup her paa Raadhuset.

Den 27 Maji reyste ieg fra Othense offuer til Langeland.

Den 28 Maji visiterede ieg Scholen i Rudkiøbing, der effter til Lungelse.

(29 Maj til 9 Juni Visitats i Laaland og Falster).

Den 10 Junii holdtis Landemodet i Mariebo, huor ieg da ordinerede Hr. Anders Knudtzøn, Sogne-Præst i Fuelse.

Den 11 Junii visiterede ieg Scholen i Mariebo, dereffter til Stockemarck.

Den 12 Junii haffde ieg Præsterne i Nørreherredt i Lolland forsamlede. Siden til Kiøbeløu.

Den 13 Junii maatte ieg bliffue i Loland for Modbør oc strengt Wær.

Den 14 Junii kom ieg offuer til Langeland oc Taasing.

Den 15 Junii visiterede ieg Scholen i Suenborg, reyste saa til Schaarup.

Den 16 Junii haffde ieg Præsterne i Gudme-Herredt forsamlede, oc da bleff Hr. Peder i Hesselager til Proust forordnet i Suindinge Kircke. Der effter kom ieg, Gud skee Loff, well hiem til Othense.

Den 19 Junii ordinerede ieg Hr. Lauritz Nielsøn, Sogne-Præst til Kirckeby i Falster, som Lensmanden paa Nykiøbing Slot haffde giffuet Kaldsbreff.

Den 25 Junii loffuede ieg 400 Lod Sølf eller des Wærd i Penge at vdgiffue til Landens Defension, huilcket ieg indskref i en Bog, som welb. Jørgen Krabbe waar her med.

Den 23 Junii kom Fienden i Holsten¹⁾.

Den 13 Augusti kom Hans May^{tt} med Dronningen oc Rigens Hoffmester hid til Othense.

Den 14 Aug. reyste Kongen herfra offuer til Fredericks-odde. — Samme Dag bleff det geworbne Rytteri, som flyde for Fienden i Holsten, indquarteret allevegne her i Landet.

Den 16 Aug. kom Dronningens Broder, den Catholiske, hid til Byen at følge med Hans May^{tt}. — Samme Afften bleff her indquarteret adskillige hollandske Officerer, som waare kommen at tiene Kongen.

Den 17 Aug. kom Kongen hid til Othense igien.

Den 19 Aug. reyste Kongen atter herfra til Fredericks-odde med mange hollandske Officerer. Dronningen bleff her tilbage.

Den 24 Aug. lagde Fienden sig for den ny Stad i Jul-land, effterat hand nogle Dage tilforn haffde ladet sig see med Tropper oc Partier.

Den 27 kom en Hob Gønger her igiennem, som gick

¹⁾ Denne Notits er sat paa Foden af en Side i Mnskr. lidt udenfor den kronologiske Orden.

til Julland. — Samme Nat brød Fienden op og gick vd ad Holsten igien med nogle Fortropper af Rytteriet.

Den 28 kom Hans May^{tt} hid til Othense igien.

Den 29 Aug. tilskickede de Kaaser mig 100 Rdlr. in specie for deres Faders, Hr. Mogens Kaasis, Ligprædicken.

Den 30 Aug. talede ieg med Hr. Hoffmester til Hermand Hanes om det Kongebreff, Borgemestere oc Raad haffde forhuerffet, at Geistligheden her i Byen, som ingen Bestilling haffue, saavel som Geistlighedens Encker skulle secundere dem med Indquartering oc anden Byens Udgift, huilcket hand da loffuet at skulle bliffue remederet.

Den 31 Aug. talede ieg med Secreteren om det samme til Henrik Jørgensøns, som da fick mig sin Haand, at det skulde worede forandret.

Den 1 Sept. waar Hans May^{tt} hen wed Foborg Siden at besee Platzen der. — Samme Aften kom den Polske Gesandt fra Kiøbenhaffn til Othense.

Den 4 Sept. reyste Hans May^{tt} atter til Medelfard oc Dronningen med. — Samme Dag bleff mig tilskicket Skriffelse fra 2 Kong: Commissarier, Hr. Siuert Vrne oc Henning Paawisk, at ieg paa Hans May^{tt}s Wegne skulde anmode Geistligheden om widere Forstreckning enten aff rede Penge, Guld eller Sølf.

Den 5 Sept. forreholdte ieg Geistligheden her i Byen, som icke er under Prousten, denne Befaling.

Den 6 Sept., som waar Dom. 15 à Trinit: waar ieg i Syllinge, døbte Hr. Peders Søn Johan Christoffer oc stod Fadder.

Den 7 Sept. kom Kongen oc Dronningen igien fra Medelfard. — Samme Dag annammet Knud Rasmussøn i Westergade aff mig Told aff 2 Heste, 4 Kiør, 1 Stud oc 2 Kalfue, af huer $\frac{1}{2}$ R , er $4\frac{1}{2}$ R .

Den 8 Sept. talede ieg atter med Rigens Hoffmester paa min Suogers, Mogens Mules, wegne, oc fick Befaling, at hand skulde supplicere, saa skulde det bliffue klart.

Den 10 Sept. waar M. Hans Leth i Ringe oc Anne

Mule Nielsd. samlet her i Consistorio for welb. Jørgen Kaas oc mig, at wi efter Kong: M: naadige Befaling wilde haffue accorderet dem imellom om hendes aarlig Affgift. Men det wilde hand i Mindelighed icke indgaa.

Den 11 Sept. reyste Kongen, Dronningen oc gandske Hoffstaten herfra offuer til Sieland.

Den 24 Octbr. bleff Fredricksodde indtagen aff Suen-sken uden nogen Modstand, oc fick alle Stycker, Munitio[n] oc huad der waar inde, Gud bedret!

Den 27 Octbr. ginge hundrede Borgere her af Byen til Strib at holde Wact.

Den 30 Octbr. ordinerede ieg Hr. Madtz Knudtzøn Lee-gaard, Capellan i Querndrup.

Den 6 Novemb. kom Kongen hid til Byen, oc om anden Dagen reyste til Meddelfard.

Den 8 Novemb. kom Kongen igien hid til Byen.

Den 9 Novemb. reyste Kongen tilig herfra offuer til Sieland.

Den 26 Decemb., som waar anden Juledag, ordinerede ieg i Siughuset Hr. Hans Hammer, Sogne-Præst i Tiirsted i Loland.

Den 30 Decembr. leuerede ieg til Hr. Siuerdt Vrne, wor Lensmand, oc Henning Powisch, Landsdommer, fire hundrede Lodt Sølf, som ieg tilforn den 25 Junii til Landens Defension vdloffuede.

Anno 1658.

Den 3 Januarii waar welb. Gunde Rosenkrantz her hos mig oc begierede, ieg wilde predicke Ligpredicken offuer hans Søn, S. Jørgen Rosenkrantz¹⁾.

Den 17 Janv. ordinerede ieg i Siugstuen Hr. Rasmus Pedersøn, Sogne-Præst i Riserup i Falster.

Den 30 Jan. faldt Suen-sken offuer i Fyn oc indtog Landet, oc Dagen der effter, den 31., kom hid til Byen.

¹⁾ Se ndf. under 30. Juni s. A.

Den 2 Martii bleff Freden wed Trommeslag her i Byen publiceret.

Den 6 Martii bleff Freden her i Byen wed Trompeter oc Herpucher solenniter udraabt.

Den 14 Martii ordineret ieg Hr. David Schram, en tydsk Student, inde i Siugstuen, huilcken skulde were Feld-Præst under Landgreffuen aff Hessen.

Den 17 Martii ordinerede ieg Hr. Hans Jacobsøn Sperling, Sogne-Præst i Bogense, oc Hr. Jørgen Jørgensøn Bang, Sogne-Præst udi Sandager wed Assens.

Den 24 Martii waar Anders Bredall hos mig oc lod mig wide, at hand icke begierede den Scholebestilling i Nachschou, fordi hand skulde forbliffue hos Gunde Rosenkrantz.

Den 2 Aprilis ordinerede ieg M. Johan Henricksøn Gosmand, Sogne-Præst i Medelfard. — Samme Dag stod ieg Fadder til min Svogers, Mogens Mules, Søn Jens.

Den 3 Aprilis resignerede M. Johan Gosmand Conrec-torium her i Scholen.

Den 21 Aprilis ordinerede ieg Hr. Frederich Brand, Sogne-Præst i Suindinge.

Den 19 Maji ordinerede ieg Hr. Hans Ovesøn, Sogne-præst i Arninge i Loland.

Den 22 Maji prædickede ieg offuer welb. Jomfru Anne Lycke, oc bleff mig derfor foræret en liden forgyldt Sølfkande paa 42 Lod.

Den 24 Maji prædickede ieg offuer welb. Jomfru Mette Krabbe, S. Hr. Gregers Krabbes Datter.

Den 27 Maji prædickede ieg offuer welb. Hr. Iffuer Wind, Danmarckis Riges Raad oc Lensmand paa Dalum.

Den 30 Maji, som waar Pindsdag, tilskickede welb. Fru Helvig Hr. Iffuer Winds mig en Sølfkande, weyer 76 Lod. Og gaff min Datter derforuden 1 dobbelt Rosenobell.

Den 1 Junii, som waar tredie Pindsdag, ordinerede ieg Hr. Clemen Pedersøn, Capellan i Hagenbiereg paa Alsøe¹⁾.

¹⁾ En Erklæring af Biskop Laur. Jacobsen, dat. 2. Juni 1658, vedrørende Rektoren i Rudkjøbing, findes trykt i Nyk. Saml. VI, 358.

Den 4 Junii tilskickede welb. Fru Dorrete Daae mig 16 Ducater for Lig-Prædicken.

Den 8 Junii prædickede ieg offuer welb. S. Fru Anne Henning [Walckendorffs] til Glorup oc hendis eniste Søn, welb. S. Hr. Henning Walckendorff, udi Suinninge Kircke.

Den 9 Junii kom Kongen aff Suerrig med Dronningen til Fredericksodde.

Den 10 Junii kom Kongen aff Suerrig til Meddelfard.

Den 16 Junii ordinerede ieg min Famulum, Hr. Hans Andersøn, Capellan i Nackschou.

Den 26 Junii prædickede ieg i Egense Kircke offuer welb. S. Jørgen Kaas, som bleff schudt wed Iffuersnes i det suenske Offuerfald.

Den 25 Junii kom min anden Famulus, Jens Knudtzøn Fangel, til mig.

Den 30 Junii prædickede ieg her i St. Knuds Kircke offuer welb. Gunde Rosenkrantzis Søn, som bleff skudt i Frederichsodde oc siden døde i Medelfard.

Den 9 Julii prædickede ieg i Haarby Kircke offuer welb. S. Rigens Marskis Søn, Henrick Bille.

Den 11 Julii lod Frøicken Eleonora wed B. Thomas Brodersøn aff mig begiere, at ieg wilde prædicke offuer hendis Moders oc Systems Lige her i St. Knuds Kircke 23. Julii, mod huilcken Begiering ieg mig undskyldte det bedste, ieg kunde, men fick stor Wrede¹⁾.

Den 18 Julii bleffue be^{te} Liige indført her i Othense ind paa Adelens Gaard med Ringen oc Sang oc temelig Fylge.

Den 19 Julii tilskicker Rigens Marskis Frue mig 10 Rosenobler i Guld for den Ligpræcken, ieg holdte offuer hendes Søn, Henrick Bille.

Den 20 Julii waar Fougeden paa Boller hos mig circa horam 5tam pomeridianam, hilsende mig fra Greffinden, hendis Syster oc Medarffvinger, oc lod mig wide, at de

¹⁾ Biskoppens Svar findes trykt i Nye Danske Mag. V, 78.

wilde, deres Sogne-Præst til Boller skulde prædicke offuer deres Moders oc Sisters Liig paa Fredag; forseer sig til, det waar mig icke imod.

Den 21 Julii prædickeede ieg her i St. Knuds Kircke offuer S. Henrik Podebuskis Lig. — Samme Dag tilskickede S. Jørgen Kaasis Frue mig 1 Sølfkande paa 100 Lod, fordi ieg prædickeede offuer hendis Mands Lig i Egense Kircke.

Den 22 Julii tilskickede S. Hendrick Podebuskis Frue mig 30 Rdlr. in specie for Lig-Prædicken.

Den 28 Julii wiede ieg paa Adelens Gaard welb. Henning Walckendorff den unge til Klingstrup oc Jomfru Kirstin Kruse.

Den 31 Julii tilskickede welb. Henning Walckendorff mig it smuckt forgyldt Pocal, weyer 33 Lod.

Den 7 Aug. gick Fodfolket fra Othense, som skulde offuer til Sieland, oc samme Dag gick K. aff Suerig med sit Folk ind i Sieland.

Den 9 Aug. taledede ieg med Gen. Horn her i Byen paa Geistlighedens Wegne.

Den 11 Aug. ordinerede ieg Hr. Jost Ludwigsøn i Faa-borg oc Hr. Hans Hansøn, Sogne-Præst i Holeby i Loland.

Den 22 Aug. waar Hr. Claus i Lyndelse her hos mig oc borthente Abigael oc Karren Niels-Døtre¹⁾, effterat de haffde werret her i mit Hus siden den 30 Jan., som er 29 Uger.

Den 29 Aug. ordinerede ieg i Siughus Kircken Hr. Søffren Thomæsøn, Sogne-Præst udi Balsløu, oc Hr. Jørgen Hansøn, Capellan i Synderby.

Den 27 Octob. bleff M. Henrick Hansøn i Skamby be-graffuet her i Byen.

Den 8 Novembris skickede den Suenske Krigs-Com-missarius mig Bud, wed Naffn Gutheim, at Peder Jenssøn skulde tilstedes at prædicke paa Skamby Kald. Huis det

¹⁾ Døtre af Biskoppens Broder, afd. Hr. Niels Jacobsen i Vigerslev. Hr. Claus Pedersen (Nyborg) i Nørre Lyndelse var gift med en Datter af Biskoppens Broder, Hr. Jacob Jacobsen, Præst i Husby.

icke skeede, wilde hand revencere sig paa Prousten, og sagde derhos, at han der vdi haffde at raade. Det er det første, de Suenske haffue befattet sig med den geistlige Jurisdiction her i Landet, huortil denne Peder Jenssøn haffuer giffuet dem Aarsag.

Den 1 Decemb. ordinerede ieg Hr. Lauritz Henricksøn, Sogne-Præst i Skamby, oc Hr. Madtz Gregersøn, Capellan i Synder-Broby. — Samme Dag taledede welb. Fru Margrete Straale, S. Niels Gyldenstierns til Nellemose, med mig oc begierede, ieg effter hendis Ord wilde lade Hr. Niels i Wisleb wide, at hun ingen Process wil begynde eller føre med den Mand, Peder Andersøn Limkielde, som til Tinge er sictet for Tiufferi, oc at hun indtet med ham wil haffue at bestille, efftersom hand er icke meere paa hendis Staffn.

Juleaften den 24 Decemb. sildig skickede den Suenske Ober-Commissarius Siltman mig Bud wed Henrick Jørgensøn, at ieg skulde befale Præsterne her i Landet, de icke skulle bede paa Prædickestolen for wor naadigste Konge oc neffne hans Naffn; men ickon i Allmindelighed, at Gud wille giffue Naade til, at de 2 Nordiske Konger maatte komme i Fred oc Enighed med huer andre igien, etc. Huortil ieg suarede, at ieg den strenge Befaling icke kunde effterkomme, fordi den waar imod Gud, imod min Eed, ieg haffuer giort Hans May^{tt}, imod mit Embeds Plict oc imod min Samwittighed. Maatte ieg icke derfor forskonis, da wilde ieg før quitere min Bestilling.

Anno 1659.

Den 4 Febr. prædickede ieg offuer Helwig, S. M. Jacob Sperlings, her i St. Knudtz Kircke, huorfore Arffuingerne forærede mig 5 Rosenobler.

Den 11 Febr. ordinerede ieg Hr. Niels Mortensøn, Sogne-Præst i Ørbecklunde.

Den 27 Febr. ordinerede ieg i Siugstuen Hr. Hans Olufsøn, Capellan i Brenderup.

Den 28 Febr. er her i Byen aff mange Gotfolck hørt

stor oc sterk Skiuden i Lufften som med Stycker oc Musqueter, oc er seet 2 Kriigshær imod hinanden, som for wist berettis. Gud formilde sig offuer os for Christi Skyld.

Den 10 Martii ordinerede ieg Hr. Daud Georgii, født vdi gamle Stetin i Pomeran, til en Felt-Præst under Oberst Schönlebens Regimente.

Den 12 Martii leuerede Capellanen her til St. Knuds Kircke, Hr. Niels Jensøn, mig, paa min Broders Hr. Jacobs Wegne, fra Karren S. Hans Christensøns 24 Rdlr. i Mynt, som skall være Husleye aff hans Gaard her i Byen. Hvor-paa ieg gaff hende Quitering.

Den 5 Aprilis, som waar 3 Paaskedag, ordinerede ieg Hr. Christen Mortensøn Randers til Feltpræst under Oberste Georg Wittes Regiment i Sieland.

Dominica Cantate, som indfaldt den 24 Aprilis, kom en Student wed Naffn Niels Hansøn Krag til mig oc lod mig see it Kaldsbreff, med huilcket hand er kaldet til at skulde være Sogne-Præst til Wisleb oc Weffling Sogner.

Den 26 Aprilis examinerede ieg hannem i Consistorio. Samme Dag der efter bleff ieg adtwaret, at for^{ne} Niels Krag skulde være sictet oc vdlagdt til Barnefader aff it besoffuet Quindfolck til Tinge, oc at der waar gaet Dom i Sagen. Huorfor, der ieg spurde, at samme Quindfolck skulde høre Bendix Lauritzsøn til, taledede ieg med hannem der om, oc fick saa wiit Underretning, at it Quindfolck wed Naffn Mette Clausdatter paa Ugersløugaard haffde født it dødt Barn, oc paa Skamherredtz Ting haffde vdlagt for^{ne} Niels Hansøn Krag til sit Barns Fader. Lod mig oc samme Dag see en Herredtzfougetz Dom, udsteed aff Skam-Herredtz Ting den 12. Junii 1656, i huilcken saadan Sictelse oc Beskyldning waar indført, huor efter ieg icke torde vnderstaa mig at ordinere ham.

Den 30 Aprilis kom welb. Niels Lycke til mig oc skrifftligen paa sine egne oc menige Kaldsmends Wegne begierede, ieg wilde mig skrifftligen erklere, huorfor ieg icke torde ordinere samme Niels Hansøn Krag, som waar

giffuen Kaldsbreff. Huilcken Erklering ieg oc strax gaff hannem, oc refererede mig paa forbe^{te} hans Beskylding.

Den 2 Maji fick ieg en beseglet Skriffulse fra welb. Niels Lycke, Jørgen Kaas oc Bendix Ratlow, i huilcken de aff mig begierer at wide, 1. om det er forsuarligt, at Menigheden i Wisleb mister sin Sielesørger, indtil den kaldede Person, Niels Krag, kan louligen erklere sig. 2. om ieg wil ordinere en anden Person, det vdgifne Kaldsbreff uagtet, om Kaldsmendene effter Recessen træde til ny Kald? Huor til ieg strax skriftlig suarede, som Copien vdviser¹⁾.

Den 11 Maji ordinerede ieg 2 Hr. Alexanders Sønner i Ouby, som er Hr. Frederick Alexandersøn til sin Faders Capellan i Ouby, oc Hr. Hans Alexandersøn, Sogne-Præst i Brendekilde.

Den 15 Maji, som waar Dominica Exaudi, ordinerede ieg i Hospitalet en Felt-Præst vnder Oberste Peters Regiment, wed Naffn Hr. Alexander Christian, barnfødt i Sønderborg oc opdragen vdi Sleswig.

Den 14 Junii døde welb. Jomfru Ingeborg Friis til Margaa:d her i Othense, der Klocken waar halffgangen 4 effter Middag.

Den 17 Junii bleff S. Jomfru Ingeborg Friisis Lig indførdt i St. Knuds Kircke.

Den 9 Julii, som waar imellem Fredag oc Løffuerdag om Natten, døde welb. Lauritz Vifeld i sin Gaard her i Byen, effterå hand nogle Vger haffde ligget wed Sengen.

Den 10 Julii, som waar Dominica 6ta à Trinit: prædikede ieg Høynesse i St. Knuds Kircke her i Byen.

Den 20 Juli bleff welb. S. Lauritz Vifelds Liig henførdt om Aftenen i S. Knuds Kircke.

Den 23 Julii fick Hr. Peder Nielsøn, forige Medtienner vdi Guds Ord i Sydersøe, Confirmatz oc Forskriffuelse paa samme Kald, som Ir. Thomas Nielsøn, forige Sogne-Præst, for hannem godwilligen oplod.

¹⁾ Den »Copi« kjendes ikke; men den omstridte Person blev dog siden Præst i Vigerslev (sendf. u. 14. Dec. s. A. Jfr. Wiberg III, 567).

Den 3 Aug. ordinerede ieg Hr. Niels Pedersøn, Sogne-Præst i Naarupe, oc Hr. Hans Jørgensøn, Capellan vdi Skeeby.

Den 16 Aug. kom min Broderdatter Abigael Nielsdatter hid i vort Hus igien, effter min Skriffuelse.

Den 8 Septemb. tilskickede mig Ober-Commissarius Siltman 20 Rdlr. i Myndt, som til fattige skulle uddeelis, aff huilcke ieg skickede 10 Rdlr. til huer Sogne-Præst her i Othense at uddeele til nødtørffligste.

Den 18 Septemb. ordinerede ieg Hr. Jens Nielsøn Spend, Sogne-Præst vdi Herluffmagle i Sieland, som welb. Christian Daae til Raffnstrup, der haffuer Jus til Kircken, til mig forskreff.

Den 22 Septemb. begyndte wi Examen i Gymnasio med de Disciple, som haffue gaaet her saa længe.

Dom. 19 à Trinit: 9 Octob. ordinerede ieg Hr. Jens Hals, Sogne-Præst til S[n]eeslø og Førslø, som welb. Niels Parsberg til Eskildstrup paa sine egne oc Menighedens wegne forskreff.

Dom. 21 à Trinit: 23 Octob. ordinerede ieg Hr. Pouel Halwersøn Islender, Sogne-Præst vdi Harrested og Allinde-magle Sogner, liggende wed Ringsted i Sieland, som Prousten, M. Hans Pouch i Ringsted, til mig forskref¹⁾.

Den 26 Octob. ordinerede ieg her i St. Knuds Kircke Hr. Niels Madtzøn, Sogne-Præst vdi Gudme.

Den 15 Novemb. er de Suenske, wore Fender, som nu fast i 2 Aar haffuer hafft Fyen inde, slaget wed Nyborg oc totaliter ruinerede. Gud være ewig Ære

Den 23 Novemb. ordinerede ieg Hr. dans Oluffsøn, Sogne-Præst i Kolshaffue.

Den 14 Decemb. ordinerede ieg Hr. Niels Hanssøn Krag, Sogne-Præst i Wisleb, oc Hr. Jæs Lauritzøn, Hr. Carstens Søn her i Byen, sin Faders Cøpellan.

¹⁾ Det er altsaa urigtigt, hvad hidtil har været antaget, at nævnte Islænder, der andensteds rigtigere kaldes Hallsen, skulde være ordineret af den svenske Feltsuperintendent Zacharias Kling (Ny k. Saml. I, 135. Jfr. Smith, Kbh. Uni. Matr. I, 208).

Anno 1660.

Den 4 Janv. ordinerede ieg Hr. Claus Nielson, Sogne-Præst i Munkeboe, oc Hr. Anders Pederson, Sogne-Præst i Tranekier paa Langeland.

Hellig tre Kongerdag bleff giort Tacksigelse aff Prædicke-
stolene her i Landet for den herlige Seyervinding,
Gud gaff woris Folck offuer de Suenske wed Nyborg.

Den 10 Janv. kaldede wor Herre min S. Broder, Hr. Jacob Jacobsen i Ouby¹⁾.

Den 12 Janv. prædickede ieg i Wiby Kircke paa Hinds-
holm offuer Prousten, S. Hr. Jonas Lauritzøn. Dedit 24 Rdlr.
— Samme Dag reyste min Broderdatter, Abigael Nielsdatter,
fra os til Ouby.

Dominica 3 ab Epiphan: 22 Jan. waar M. Peder Niels-
søn til St. Hans Kircke hos mig oc paa Hr. Niels Krags i
Wisløff, hans Wegne, begierede min Broderdatter Abigael
Nielsd. tilecte.

Den 23 Janv. bleff min S. Broder, Hr. Jacob Jacobsøn,
begræffuet i Ouby Kireke. Hans Alder waar 58 Aar.

Den 3 Febr. waar welb. Jørgen Kaasis Frue her hos
mig paa Hr. Niels Krags wegne i Wisløu, oc begierede
Abigael Nielsd. til hans Hustru.

Dominica 5 ab Epiph.: som waar den 5 Febr. waar M.
Peder Nielson oc Hr. Niels Krag hos mig om det samme.

Den 18 Febr. ordinerede ieg Hr. Gregers Søffrensøn,
M. Lauritzis Capellan pro Persona.

Den 22 Febr. ordinerede ieg Hr. Johan Gaas i Wiby
paa Hindtzhalm oc Hr. Claus Lauritzøn Barfod i Fraude.

Den 28 Febr. bleff min Broder-Datter, S. Anne Hr.
Clausis i Lyndelse, begræffuet.

Den 2 Martii ordinerede ieg Hr. Peder Rasmussøn,
Sogne-Præst i Ouby, i min S. Broders, Hr. Jacobs, Sted.

Den 16 Martii ordinerede ieg Hr. Johan Krag, Sogne-
Præst i Hørup paa Alsøe.

¹⁾ D. e. Sønder-Aaby i Husby Sogn.

Den 17 Martii, som waar Løwerdag wed 7 Slet om Morgenen, døde min Suoger, Dinys Jensøn¹⁾, som waar 63 Aar gammel.

Den 30 Martii ordinerede ieg Hr. Peder Pedersøn, Sogne-Præst i Brendekilde.

Den 15 Aprilis ordinerede ieg Hr. Anders Christensøn, Capellan i Suenborg, oc Hr. Esben Jacobsøn, Capellan i Hørup Sogn paa Alsøe.

Den 26 Aprilis waar 3 aff de Øffuerste her i Scholen hos mig oc begierede, at de maatte bliffue i Scholen oc icke in Gymnasium transfereris, efterdi de der Inted til Vnderholdning kunde haffue at forwente i dette Aar.

Den 6 Maji introducerede ieg wor Conrectorem, Dn. Johannem Rhodium.

Den 12 Maji døde min Suoger Herman Hane i Othense om Morgeneu wed halffganget it, oc bleff begraffuet den 18 Maji. — Samme Dag døde M. Madtz Lercke i Nyborg.

Den 28 Maji prædickede ieg i Nyborg Kircke offuer S. M. Madtz Lercke, Proust i Winding Herredt. Oc forærede Quinden mig samme Dag en liden Sølfkande paa . . . Lodt, oc der vdi 4 Ducater i Guld.

Dominica Exaudi, som waar den 3 Junii, bleff Freden publiceret her i Othense baade aff Prædickestolene saa oc siden wed Trommer, Stycker oc Musqueter. Gud wære ewig Ære for Freden, oc giøre naadeligen, at den maa bliffue bestandig.

Den 15 Junii ordinerede ieg Hr. Jost Christensøn, Sogne-Præst i Humblet paa Langeland.

Dominica Trinit., som waar den 17 Junii, haffde min Broderdatter Abigael Nielsd. Bryllup i Ouby.

Den 20 Junii holdtes her i Fyen Tacksigelsis Dag for Freden offuer alt Landet effter Gen. Lieutenant Claus von Alefels oc Landsdommers, Henning Powisches, deres Befaling. Texten waar Psalm. 126. Jeg prædickede self samme Dag i St. Knuds Kircke.

¹⁾ Raadmand i Odense.

Den 22 Junii skreff ieg til M. Knud Lercke i Nysted, at hand med Lensmanden paa Nykiøbings Slot i mit Sted skulde dømme i den Sag om det Præstekald i Maarsby i Falster, som ieg fick Kongebreff om¹⁾.

Den 29 Junii ordinerede ieg Hr. Søffren Jacobsøn Morsing, Sogne-Præst vdi Hundtzeby i Loland.

Den 3 Julii bleff den Sag forhandlet i Consist. aff welb. Henrick Gyldenstiern oc mig om det Præste-Kald i Nyborg, M. Hans Mule giffuen, som omtuistis, huilcket Kald hans Welb. vnderkiendte oc dømte Breffuet mactisløs; men ieg consenteret icke med hannem²⁾.

Den 11 Julii ordinerede ieg Hr. Jens Rasmussøn, Sogne-Præst i Espe, oc Hr. Eskild Rasmussen, Capellan i Flintinge.

Dom. 4 à Trinit: 15 Julii bleff wor Pige, Kirstine Henricksdatter, wiet.

Den 1 Aug. ordinerede ieg Claus Ditløffsøn Heicke, Sogne-Præst i Kippinge i Falster. — Samme Dag døde min Suoger, Hr. Jørgen Otthesøn i Steenløs³⁾.

Den 6 Aug. bleff denne By entlediget fra den stercke hollandske Indquartering.

Den 7 Aug. bleff min Suoger i Steenløs, S. Hr. Jørgen Otthesøn, begraaffuet.

Den 10 Aug. ordinerede ieg Hr. Rasmus Simensøn, Sogne-Præst vdi Kiettinge i Loland, oc Hr. Morten Jacobsøn, M. Lauritz Christensøns Capellan pro Persona.

Den 12 Aug. bleff Ob. Brockenhusis Regiment til Hest indquarteret her i Byen, den ganske By til Ruin.

Den 17 Aug. bleff M. Peder Nielsøn, Sogne-Præst til St. Hans Sogn, sæt til Provst i Othense Herredt.

¹⁾ Se Ny khist. Saml. V, 699 Not.

²⁾ M. Hans Clausen Mule, hidtil Præst i Vejlbj i Fyn, fik da ogsaa Sognekaldet i Nyborg.

³⁾ Hr. Jørgen Ottesen Seeblad var gift med Bispens Søster, Margrete Jacobsdatter, der havde været gift med hans 2 Formænd og siden ægtede hans Eftermand.

Den 22 Aug. kom welb. Otthe Krag fra sin Ambassade aff Holland hid til Othense, da ieg taledede med ham.

Den 31 Aug. ordinerede ieg Hr. Jacob Ericksøn, Sogne-Præst i Steenløs.

Den 5 Sept. reyste fra Othense til det almindelig Stenedernes Moede i Kiøbenhaffn¹).

Den 4 Octobr. kom ieg hiem igien, oc fandt min Hustru meget suag.

Den 17 Octobr. ordinerede ieg Hr. Anders Rasmussøn, Sogne-Præst i Vgersløu, Hr. Abraham Godfredtzøn, Capellan i Mesing, oc Hr. Diny's Hansøn, Capellan i Synder-Broby.

Den 29 Octobr. troloffuede ieg min Broder, Hr. Hans Jacobsøn i Klinte, oc Lene Pedersdatter.

Den 7 Novemb. prædickede ieg offuer Rigens Marskis, Hr. Anders Billis, Lig. — Fruen tilskickede mig til Foræring 20 Ducater.

Den 8 Novemb. reyste ieg fra Othense, oc kom til Kiøbenhaffn den 11 Novemb.

Den 15 Novemb. bleff Kongen hyldet med det ganske Kongelig Hus, baade paa Mands og Quinde Linien, til at werre Arffue-Konge af Danmarck²).

Den 18 Novemb. waar ieg til Taffel paa Slottet med Kongen og Dronningen.

Den 22 Novemb. reyste ieg fra Kiøbenhaffn oc kom lyckeligen igien hiem til Othense den 25 Novemb. Gud skee Loff.

Den 30 Novemb. ordinerede ieg M. Jesper Lauritzøn, Sogne-Præst i Brenderup, oc Hr. Niels Madtzøn, Capellan i Eskildstrup i Falster.

Den 23 Decemb., som waar Dom. 4 Advent: ordinerede ieg i Siugstuen Hr. Otthe Pedersøn, Capellan i Ørstoffte i Loland.

¹) Andragender, dat. Kbhvn. 10. og 20. Sept. 1660, fra Biskoppen til Kongen i Anledning af Tab af Indtægter, han havde lidt i Krigstiden, findes i Ny k. Saml. V, 324 f.

²) Den 16. Nov. 60 indgav Biskoppen ny Ansøgning til Kongen om Erstatning af Tab (smst.).

Anno 1661.

Den 11 Januarii ordinerede ieg Hr. Michel Pedersøn, Sogne-Præst vdi Allerup.

Den 22 Janv. om Aftenen, der Klocken waar ringet fem, kaste ieg Jord paa welb. S. Lauritz Vlfelds Lig i nogle Herremends Nærværelse, da indtet andet bleff talet huercken aff dem eller mig.

Den 26 Janv. bleff mig tilskicket fra welb. Fru Elsebeth Vlfeld 8 Ducater for min Vmag.

Den 28 Janv. prædickede ieg i St. Hans Kircke offuer M. Peder Nielsøn.

Den 29 Janv. om Morgen en wed 3 Slet døde wor gunstig Hr. Lensmand, Mogens Høg, her paa St. Hans Kloster.

Den 6 Febr. ordinerede ieg Hr. Herman Christensøn Beck, Sogne-Præst til St. Hans Sogn her i Othense.

Den 10 Febr. wiede ieg her paa Raadhuset welb. Knud Vrne oc Jomfru Edel Brockenhus.

Den 2 Martii tilskickede welb. Henning Pouisch mig for samme Brudewielse en Sølfkande, weyer 55 Lod. — Welb. Hr. Steen Bilde tilskickede mig 10 Guldkroner.

Den 7 Martii prædickede ieg offuer welb. Hr. Jørgen Brahes Lig her i St. Knuds Kircke i Othense. — Samme Aften tilskicket hans Frue, F. Anne Gyldenstiern, mig for Vmagen 25 Ducater.

Den 9 Martii prædickede ieg offuer woris gunstig Hr. Lensmand, welb. Mogens Høg, i St. Hans Kircke her i Othense.

Den 14 Martii tilskicket welb. S. Mogens Høgs Frue mig for Vmagen 20 Ducater.

Den 28 Martii waare her Præster aff 7 Herreder her vdi Landet forsamlede oc vnderskreffue det Instrument om Kongens Arffuerettighed til Danmarck. — Samme Tid sæt ieg min Broder, Hr. Hans Jacobsøn i Klinte, til Proust i Skamherredt, oc M. Bertel i Særsløu til Proust i Skouffbyherredt, oc Hr. Pouel i Kjølstup til Proust vdi Biergeherredt.

Dominica Judica, som waar den 31 Martii, waar wi til min Broders, Hr. Hansis Bryllup paa Jerstrup, oc gjorde ieg Brudewielsen.

Den 18 Aprilis reyste min Brodersøn Jacob Nielsøn her fra til Kiøbenhaffn at deponere.

Den 24 Aprilis holdte ieg Proustemoed igien.

Den 10 Maji lod M. Hans i Ringe welb. Jørgen Kaas oc mig steffne med Kongens Steffning til førstkommende Herredag for den Affsigt, wi haffde giort om Anne Mulis aarlig Affgift. — Samme Dag ordinerede ieg min Famulum, Hr. Jacob Knudtzøn, Capellan i Tommerup. — Fick strax den samme Dag en anden igien, Hans Eliæsøn aff Kierteminde.

Den 5 Junii bleff M. Niels Pedersøn til wor Frue sæt til Proust i Othenseherredt.

Den 7 Junii bleff Jørgen Wickmand forordnet til Hospitals Forstander i B. Knud Jacobsøns Sted.

Den 10 Junii reyste ieg fra Othense til Langeland.

Den 11 Junii sætte ieg Hr. Dinys i Magleby til Proust i Synderherredt, oc Hr. Terckel i Rudkiøbing til Proust i Nørreherredt paa Langeland.

Den 12 Junii reyste ieg offuer til Loland og Falster.

Den 26 Junii holt ieg Landemode i Marieboe.

Den 3 Julii reyste ieg offuer Belt igien til Langeland, effter at ieg i 5 Nætter haffde ligget i Sandby børløs.

Den 4 Julii kom ieg hiem til Othense igien.

Den 15 Julii reyste ieg med min Hustru oc Datter til Klinte.

Den 16 Julii visiterede ieg Scholen i Bogense.

Den 23 Sept. reyste ieg til Faaborg.

Den 24 Sept. visiterede ieg Scholen i Faaborg, der effter besøgte ieg welb. Fru Anne Gyldenstiern paa Huedeholm; kom saa til Horne om Afftenen.

Den 26 Sept. reyste ieg hiem til Othense igien, effterdi ieg for Storm og Uwær icke kunde komme offuer til Alsøe.

Den 22 Octob. begyndte ieg min Reyse fra Othense med de andre Commissarier, som waar welb. Jørgen Reedtz,

Ob. Lieutenant Gotfred Rouch¹⁾, B. Knud Jacobsøn²⁾ oc B. Hans Jørgensøn i Bogense. — Med samme Omreysse waare wi occuperede huer Dag, fra Sted til andet, indtil den 15 Novemb. wi kom til Othense igien³⁾.

Den 4 Decemb. ordinerede ieg her i Kircken Hr. Jacob Hansøn Must, Sogne-Præst i Allested, oc Hr. Jacob Jacobsøn, Capellan i Synderby.

Anno 1662.

Den 8 Janv. prædickede ieg offuer welb. S. Jomfru Ingeborg Friis til Margaard her i St. Knuds Kircke.

Den 11 Janv. resignerede Conrector, M. Joh. Rhodius.

Den 15 Janv. leuerede welb. Jomfru Mette Friis mig 30 Rdlr. in specie til Foræring, fordi ieg prædickede offuer welb. S. Jomfru Ingeborg Friis.

Den 16 Janv. tilskickede welb. Fru Anne Gyldenstjerne S. Hr. Jørgen Brahes til Huedholm mig 25 Ducater for Ligprædicken, der bleff tryckt. Oc 10 Rdlr. til den, der skreff den.

Den 17 Janv. ordinerede ieg Hr. Simon Nielsøn Spend, Capellan i Westerborg i Loland.

Den 26 Janv., som waar Dominica Septuag. ordinerede ieg Hr. Christoffer Jørgensøn i Erøes-Kiøbing.

Den 22 Febr. leuerede ieg til welb. Hans von Ahlefelds Regimentz Quartiermester effter en Assignation aff Skatkammeret 2000 Rdlr. aff Consumptionstolden.

Dominica Reminiscere, som waar den 23 Febr. døbte ieg M. Nielses Barn i Dalum, Thomas, oc min Hustru holdt det til Daaben.

Imellem Søndag oc Mandag, som waar den 2 Martii, bleff L. pr. evacueret, oc gaff derfor 8 Dlr.⁴⁾.

¹⁾ Rigtigere Rauch (se D. biogr. Lex. XIII, 526)

²⁾ Borgmester i Odense.

³⁾ Jvfr. Kirkehist. Saml. II, 467.

⁴⁾ Man har fra det 17. Aarh. Exempler paa, at Priveter kun tømtes med mange Aars Mellemlum, selv i de bedste Huse. Intet Under

Dominica Rogate, som waar den 4 Maji, wiede ieg welb. Jørgen Skeel Otthesn oc welb. Jomfru Lizabet Bille, oc prædickede ieg her i St. Knuds Kircke.

Den 6 Maji wiede ieg welb. Byrre Trolle oc welb. Jomfru Pernille Bille.

Den 7 Maji tilskickede mig welb. Jørgen Skeel 24 Rdl. — Samme Dag ocsaa welb. Byrge Trolle 12 Ducater til Foræring for deris Brudewielse.

Den 16 Maji ordinerede ieg i Siugstuen Hr. Christen Henricksøn Frørup, Sogne-Præst paa Dreyøe. — Samme Dag kom Rigens Skatmester Hr. Hannibal Sehested hid til Othense, oc wilde reyse vd til Engeland oc Frankrige Gesandtzwiis.

Om anden Dagen, som waar Pindseafften 17 Maji, talede ieg med hannem paa Kirckegaarden, der hand besaae St. Knuds Closter. Pintzedag waar hand her i Kircke, oc til Aftensmaaltid waar ieg hans Giest.

Anden Pindsdag, 19 Maji, waar ieg hos hannem igien oc talede atter med hannem om min Genant¹⁾, da hand loffuede at skriffue derom til Kiøbenhaffn, som han oc gjorde.

Tredie Pindsdag, 20 Maji, reyste hand herfra Othense.

Torsdag der efter, den 22 Maji, kom Hans Kong. Høyhed hid til Byen oc wilde reyse vd aff Riget²⁾.

Fredagen 23 Maji bleff hand offuer her i Byen, da ieg talede med Hans Kong. Høyhed oc ynschte hannem Lycke til hans Reyse. Huilcket hand wel optog, oc tilsagde mig sin Naadige Affection.

Løuerdagen 24 Maji reyste hand tilig herfra, efftersom hand actede sig til Ribe om Aftenen.

Den 4 Junii wiede ieg welb. Rudolph Abraham von

derfor, at Betalingen blev høj, og at det ansaas for en saa mærkelig Begivenhed, at Biskop L. J. fandt Anledning til at indføre Bemærkning derom i sin Dagbog.

¹⁾ Se Rørdam, Danske Kirkelove III, 444 ff.

²⁾ Prins Christians Udenlandsrejse varede til August 1663. Han besøgte Holland, England, Frankrig og Tydskland.

Putbusch oc J. Anne Cathrine Krag. — Welb. Jomfru Anne Cathrine Krag tilskickede mig for min Wmag en Sølfpaasteypande paa 100 Lodt, 1 ringere.

Den 5 Junii reyste ieg fra Othense til Lungelse om Aftenen.

Den 6 Junii reyste ieg offuer til Loland, oc kom til Nachschou, førend Klocken waar 9.

Den 7 Junii visiterede ieg Scholen i Nachschou, reyste saa derfra til Lande.

Den 8 Junii visiterede ieg Lande Kircke.

Den 9 Junii haffde ieg Præsterne i Synderherredt forsamlet i Lande Kircke. Reyste saa derfra til Ærendlef.

Den 10 Junii hafde ieg Præsterne i Fuglseherredt forsamlet i Ærendløf Kircke. Reyste saa derfra til Marieboe.

Den 11 Junii blef Modet holdt i Marieboe.

Den 12 Junii visiterede ieg Scholen i Marieboe. Reyste saa til Nysted.

Den 13 Junii visiterede ieg Scholen i Nysted.

Den 14 Junii reyste ieg offuer til Falster.

Den 15 Junii effter Prædicken reyste ieg til Stubkiøb.

Den 16 Junii visiterede ieg Scholen i Stubk.

Den 17 Junii haffde ieg Præsterne i Nørre-Herredt forsamlede. Siden til Nykiøbing.

Den 18 Junii visiterede ieg Scholen i Nykiøbing.

Den 19 Junii reiste ieg fra Nykiøbing til Rasted, oc der hørde Hospitals Regnskab. Reiste saa derfra til Hillested.

Den 20 Junii reyste ieg fra Hillested til Stockemarck, oc derfra til Karleby Kircke, huor ieg haffde Præsterne forsamlet aff Nørre-Herredt oc da sætte M. Lauritz i Nachschou til Proust. Reiste saa derfra til Sandby.

Den 21 Junii kom ieg offuer Belt til Langeland, oc Efftermiddagen visiterede Scholen i Rudk.

Den 22 Junii, som waar Dom. 4 à Trinit., visiterede ieg Skrøbelou Kircke, oc der effter fick Mad paa Faareveyle. Reiste saa samme Dag til Suenborg.

Den 23 Junii visiterede ieg Scholen, haffde Præsterne i Sundsherredt forsamlede, oc da sætte Hr. Lauritz Hellewad til Proust. Kom saa hiem den samme Afften, Gud ske Loff.

Den 12 Julii introduceret ieg en ny Conrectorem, Niels Andersøn [Haels], fød i Slagelse.

Den 18 Julii. ordinerede ieg i Siughuset Hr. Lucas Matdzøn, Sogne-Præst til wor Frue Kircke vdi Suenborg.

Den 29 Julii tilskickede welb. Fru Christentze Rosenkrantz S. Mogens Høgs mig en Sølfkande paa 130 Lodt, til Foræring for hans Lig-Prædicken, ieg sende hende.

Dom. 12 à Trinit. 17 Aug. ordinerede ieg i Siughuset Hr. Gregers Matdzøn, Capelan i Lillebrende i Falster.

Den 27 Aug. ordinerede ieg Hr. Johan Jørgensøn Rasch, Sogne-Præst vdi Haldsted i Loland.

Dom. 16 à Trinit: 14 Sept. waare wi til Bryllup i Tomerup, oc der wiede ieg Hr. Jacob Knudtzøn, Medtiener ibid., oc Anne Frandtzdatter.

Den 8 Octob. ordinerede ieg Hr. Søffren Andersøn, Capelan i Acherup, oc Hr. Lauritz Frandtzøn, Capelan i Rudk. paa Langeland.

Den 11 Octob. prædickede ieg offuer welb. Frue Ædel Brockenhus, welb. Knud Urnis.

Dom. 21 post Trinit., som waar den 18 Octob. ordinerede ieg Hr. Giert Erickson, Capelan i Ærendlef.

Den 26 Novemb. døde Læsemester, M. Jørgen Jørgensøn, wed 2 slæt om Morgenem.

Den 4 Decemb. prædickede ieg offuer Læsemesters, M. Jørgen Jørgensøns, Lig her i St. Knuds Kircke.

Den 5 Decb. bleff S. Karren Hansdatters Lig begraffuet.

NB. Den 19 oc 20 Decemb. haffuer Byens Øffrighed handlet meget foracteligen oc utilbørligen mod os geistlige vdi Othense, i det de aff egen selfftagen Myndighed, vden nogen Kong. Befaling oc Tilladelse, først sætte os for Skat aff wor Eyendom at vdgiffue. 2. Kreffuer foracteligen, i det [de] skriffuer os iblant de gemeeneste i Byen, paa en løs Sedel, som aff ingen Øffrigheds [Person] er vnder-

skreffuen oc ratificeret, huilcken de lader tuende løbe om By med, gemeen Mand til Lyst oc Latter. 3. Om anden Dagen, som waar den 20 Decemb., skickede de Ryttere i Husene med Biletter, at kreffue, som lode sig forliude, at dersom de icke fick Penge, skulde de tage selff. 4. Den 22 Decemb. bleff mig den samme Ære wederefarett, huilcket for Hans May^{tt} skal vnderdanigst andragis, oc imod saadan Gewalt begieris Beskermelse.

Anno 1663.

Den 15 Janv. haffde welb. Knud Urne tilskicket mig for Ligprædicken offuer hans S. Frue it Sølfkosken med Laag paa, weyer offuer 80 Lod.

Den 19 Janv. bleff Hr. Jacob i Steenløs oc min Søster Margrete troloffuede.

Den 14 Febr. døde Karren Mule i Barselseng aff lige Tilfald som hendis Moder.

Den 23 Febr. prædickede ieg offuer S. Karren Mules Lig.

Den 24 Febr. ordinerede ieg M. Jacob Birckerod til Læsemester.

Den 2 Martii holte hand sin Oration i Gymnasio til Lectoris Bestilling at begynde.

Den 6 Martii ordinerede ieg Hr. Jørgen Henricksøn, Sogne-Præst i Herrested, Hr. Hans Nielsøn, Capelan i Hospitalet, oc Hr. Rasmus Jørgensøn, Capelan i Westerborg i Loland.

Den 7 Martii kom min Famulus, Jørgen Clausøn, barnfød i Othense, til mig.

Den 27 Martii afflagde M. Mathias, Rector Scholæ, sin Jurament i Consistorio, til Professionen at antage.

Den 28 Martii resignerede M. Mathias Rectoratum Scholæ.

Den 30 Martii holdte hand sin Oration i Gymnasio for Professionen at antage.

In Aprili lectulo æger tenebar.

Den 3 Maji ordinerede ieg Hr. Thomas Pedersøn, Capelan paa Strynøe.

Den 4 Maji begyndtis Examen i Scholen, som ické før kunde skee for min Suagheds Skyld.

Den 11 Maji introducerede ieg en ny Conrectorem, Peder Windsløu, Schoning, som mig af Erchebispen waar recommenderet.

Den 24 Maji ordinerede ieg Hr Hans Fich, Sogne-Præst i Biergeby paa Taasing¹).

¹) Den 30. Aug. s. A. døde Biskop Laurits Jacobsen. Hans Hustru Anne Mule († 25. Novbr. 1677) overlevede ham med Datteren Abigael, angaaende hvis Ægteskab følgende Kongebrev er fundet: Frederik III tillader, at Doctor Christian Luja maa indtræde i Ægteskab med afg. Biskop Dr. Laurits Jacobsens Datter, Abigael Lauritsdatter, uagtet hun i tredie Led paa fædrene og mødrene Side er beslægtet med Dr. Lujas første Hustru. Dat. Kbhvn 29. Novbr. 1664.
